

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31/03-76-12454

Chișinău

13 noiembrie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, aprobat în ședința Guvernului din 13 noiembrie 2024, conform Deciziei protocolare nr. 46.6/2024.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Mediului.

Anexe:

1. Copia Deciziei protocolare nr. 46.6/2024 (1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 21 file și în limba rusă – 26 file);
3. Nota de fundamentare (10 file);
4. Avizele și recomandările recepționate în cadrul avizării și consultărilor publice (17 file);
5. Raportul de expertiză anticorupție (6 file);
6. Raportul Ministerului Justiției (2 file);
7. Declarația de compatibilitate (6 file);
8. Sinteza (24 file);
9. Tabel de concordanță (37 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex. Snejana Novac,
tel: 022 250 234

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	328
"13" 11	2024
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIE PROTOCOLARĂ nr. 46.6/2024

Extras din procesul-verbal nr.46 (pct.6)
al ședinței Guvernului din 13 noiembrie 2024

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Aprobat în ședința Guvernului din 13 noiembrie 2024

Decizia protocolară nr.46.6/2024

Proiect

UE

LEGE

privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta Lege transpune Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 143 din 30 aprilie 2004 (CELEX:32004L0035), așa cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (UE) 2019/1010 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind alinierea obligațiilor de raportare în domeniul legislației legate de mediu și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 166/2006 și (UE) nr. 995/2010 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2002/49/CE, 2004/35/CE, 2007/2/CE, 2009/147/CE și 2010/63/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 338/97 și (CE) nr. 2173/2005 ale Consiliului și a Directivei 86/278/CEE a Consiliului.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și obiectul legii

(1) Scopul prezentei legi este instituirea unui cadru juridic de reglementare a răspunderii de mediu, bazată pe principiul „poluatorul plătește” în scopul prevenirii și reparării daunelor aduse mediului.

(2) Obiectul prezentei legi sunt procedurile și modalitățile aplicate în procesul de reglementare a răspunderii de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunei aduse mediului.

(3) Prezenta lege nu aduce atingere prevederilor legislației speciale din domeniul mediului.

(4) Prezenta lege nu aduce atingere prevederilor legislației privind recuperarea daunei cauzate proprietății sau persoanei.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

activitate profesională – orice activitate desfășurată în cadrul unei activități economice, afaceri sau unei întreprinderi, indiferent de caracterul său privat sau public, profit sau nonprofit;

amenințare iminentă de producere a unei daune – probabilitate suficientă de producere a unei daune aduse mediului în viitorul apropiat;

corp de ape – apele de suprafață și subterane, astfel cum au fost definite în Legea apelor nr. 272/2011;

costuri – costurile care sunt justificate de necesitatea de a asigura o implementare corectă și eficientă a prezentei legi, inclusiv costurile evaluării daunelor aduse mediului, ale amenințării iminente cu astfel de daune, ale opțiunilor de acțiune, precum și costurile administrative, juridice și de executare, de punere în aplicare a prezentei legii, costurile de colectare a datelor și alte costuri generale, costurile de monitorizare și supraveghere a prezentei legi;

daună – modificare negativă măsurabilă a unei resurse naturale sau deteriorare măsurabilă a unui serviciu legat de resursele naturale, care poate surveni direct sau indirect:

a) *daună aduse speciilor și habitatelor naturale protejate* – orice daună care are efecte semnificative negative asupra atingerii sau menținerii unei stări favorabile de conservare a unor astfel de habitate sau specii; caracterul semnificativ al acestor efecte se evaluează în raport cu starea inițială, ținând cont de criteriile prevăzute în anexa nr. 1; daunele aduse speciilor și habitatelor naturale protejate nu includ efectele negative identificate anterior, care rezultă din acțiunile operatorului;

b) *daune aduse apelor* – orice prejudiciu care are efecte adverse semnificative asupra stării ecologice, chimice și/sau cantitative și/sau potențialului ecologic al apelor în cauză, după cum este prevăzut în Legea apelor nr. 272/2011;

c) *daune aduse solului* – orice contaminare a solului care reprezintă un risc semnificativ pentru sănătatea umană, care este afectată negativ ca rezultat al introducerii directe sau indirecte a unor substanțe, preparate, organisme sau microorganisme în sol sau în subsol;

emisie – evacuare directă sau indirectă de substanțe, vibrații, căldură sau zgomot din surse punctiforme sau difuze dintr-o instalație în aer, apă și sol;

măsuri de prevenire – orice măsuri luate pentru a răspunde la un eveniment, o acțiune sau lipsă de acțiune care a creat o amenințare iminentă de producere a unei daune aduse mediului, pentru a preveni sau a limita această daună;

măsuri de reparare – orice acțiune sau combinație de acțiuni, inclusiv măsuri de atenuare a daunei sau măsuri intermediare menite să refacă, să

reabiliteze sau să înlocuiască resursele naturale prejudiciate și/sau serviciile deteriorate sau să furnizeze o alternativă echivalentă pentru aceste resurse sau servicii, în conformitate cu secțiunea a 2-a din capitolul II;

operator – orice persoană fizică sau juridică de drept public sau privat care desfășoară sau deține controlul unei activități profesionale sau, în cazul în care legislația națională prevede acest lucru, care a fost investită cu putere economică decisivă asupra funcționării tehnice a unei astfel de activități, inclusiv deținătorul unui act permisiv pentru o astfel de activitate sau persoana care înregistrează sau notifică o astfel de activitate;

pierderi interimare – pierderi care rezultă din faptul că resursele naturale și/sau serviciile prejudiciate nu-și pot îndeplini funcțiile ecologice sau nu pot furniza servicii altor resurse naturale sau publicului până când își fac efectul măsurile primare sau complementare;

prejudiciu – efect cuantificabil în cost al daunelor asupra sănătății oamenilor, bunurilor sau mediului, provocat de poluanți, activități dăunătoare sau dezastre;

regenerare/regenerarea naturală – în cazul apelor, speciilor și habitatelor naturale protejate, înseamnă readucerea la starea inițială a resurselor naturale prejudiciate și/sau a serviciilor deteriorate, iar în cazul prejudiciului adus solului, înseamnă eliminarea oricărui risc semnificativ cu efect negativ asupra sănătății umane;

reparare primară – orice măsură de remediere care readuce resursele naturale prejudiciate și/sau serviciile afectate la starea inițială sau la o stare apropiată de aceasta;

reparare complementară – orice măsură de remediere întreprinsă cu privire la resursele naturale și/sau serviciile pentru a compensa faptul că repararea primară nu a condus la refacerea completă a resurselor naturale și/sau a serviciilor prejudiciate;

reparare compensatorie – orice măsură întreprinsă pentru a compensa pierderile interimare de resurse naturale și/sau de servicii care au loc între data producerii daunei și momentul în care repararea primară își produce pe deplin efectul;

resurse naturale – speciile și habitatele naturale protejate, apele și solul;

servicii și serviciile resurselor naturale – funcțiile asigurate de o resursă naturală în beneficiul altei resurse naturale sau al publicului;

specii și habitate naturale protejate:

a) *speciile* incluse în lit. d) din anexa nr. 4 la Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat;

b) *habitatele speciilor de păsări migratoare sau a speciilor* incluse în Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică;

stare inițială – starea resurselor naturale și a serviciilor, în momentul producerii daunei, care ar fi existat în cazul în care n-ar fi survenit dauna asupra mediului, estimată pe baza informațiilor disponibile;

stare de conservare a unui habitat natural – totalitatea factorilor ce acționează asupra unui habitat natural, precum și asupra speciilor caracteristice acestuia și care pot afecta, pe termen lung, distribuția, structura și funcțiile sale, precum și supraviețuirea speciilor ce îi sunt caracteristice pe teritoriul național sau în arealul natural al acestui habitat, după caz;

starea de conservare a unui habitat natural se consideră „favorabilă” în cazul în care:

a) *arealul său natural și suprafețele* pe care le acoperă în interiorul acestui areal sunt stabile sau în creștere;

b) *structura și funcțiile specifice* necesare menținerii sale pe termen lung există și este posibilă existența acestora în viitorul previzibil;

c) *speciile sale caracteristice* se află într-o stare de conservare favorabilă, în conformitate cu definiția descrisă mai jos (*stare de conservare a unei specii*);

stare de conservare a unei specii – totalitatea factorilor care acționează asupra speciei respective și care pot afecta pe termen lung distribuția și abundența populațiilor sale pe teritoriul național sau în arealul natural al speciei respective, după caz;

starea de conservare a unei specii se consideră „favorabilă” în cazul în care:

a) *datele privind dinamica populațiilor speciei* respective indică faptul că aceasta se menține și are șanse să se mențină pe termen lung ca o componentă viabilă a habitatelor sale naturale;

b) *arealul natural al speciei* nu se reduce și nu există riscul să se reducă în viitorul previzibil;

c) *există, și probabil va continua să existe*, un habitat suficient de mare pentru ca populațiile speciei să se mențină pe termen lung.

Articolul 3. Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică:

a) daunei aduse mediului, cauzate de orice tip de activitate profesională prevăzută în anexa nr. 2 și oricărei amenințări iminente cu o astfel de daună determinată de oricare dintre aceste activități;

b) daunei aduse speciilor și habitatelor naturale protejate și oricărei amenințări iminente cu o astfel de daună cauzată de orice activitate profesională, alta decât cele prevăzute în anexa nr. 2, ori de câte ori operatorul acționează cu intenție sau din culpă;

c) daunei aduse mediului sau unei amenințări iminente cu o astfel de daună, cauzate de poluarea cu caracter difuz, numai când se poate stabili o legătură de cauzalitate între daună și activitățile operatorilor individuali.

(2) Prezenta lege se aplică fără a aduce atingere actelor normative care:

a) reglementează mai sever desfășurarea oricăror activități ce cad sub incidența prezentei legi;

b) prevăd reguli în cazul conflictelor de norme.

(3) Prezenta lege nu acordă persoanelor fizice sau juridice de drept privat dreptul la compensație ca o consecință a daunei aduse mediului sau a amenințării

imimente cu o astfel de daună. În aceste situații se aplică prevederile legislației civile.

(4) Prezenta lege nu se aplică:

a) daunei aduse mediului sau unei amenințări iminente de producere a unei astfel de daune cauzată de:

(i) un conflict armat, ostilități, un război civil;

(ii) un fenomen natural cu caracter excepțional, inevitabil și irezistibil;

b) daunelor aduse mediului sau vreunei amenințări iminente de producere a unei asemenea daune determinate de un incident pentru care răspunderea sau despăgubirile cad sub incidența domeniului de aplicare a uneia dintre convențiile internaționale prevăzute în anexa nr. 4, inclusiv orice modificare viitoare a acestor convenții, la care Republica Moldova este parte;

c) activităților al căror scop principal îl reprezintă apărarea națională sau securitatea internațională ori celor al căror unic scop îl reprezintă apărarea împotriva calamităților naturale;

d) daunei cauzate de o emisie, eveniment sau incident care a avut loc înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi;

e) daună produsă în urma unei emisii, a unui eveniment sau a unui incident, de la producerea căruia au trecut mai mult de 30 de ani.

(5) Metodologia de calculare a daunelor aduse mediului este aprobată de Guvern.

Articolul 4. Autoritățile competente

(1) Inspectoratul pentru Protecția Mediului este autoritatea competentă pentru constatarea daunei aduse mediului, a unei amenințări iminente cu o astfel de daună, repararea daunei aduse mediului precum și pentru identificarea operatorului responsabil de cauzarea acestei daune.

(2) Agenția de Mediu este autoritatea competentă pentru stabilirea și luarea măsurilor de prevenire, precum și pentru evaluarea caracterului semnificativ a daunei aduse mediului, conform anexei nr. 1.

(3) La stabilirea măsurilor de prevenire, Agenția de Mediu se consultă cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului. În funcție de factorul de mediu potențial afectat, Agenția de Mediu se consulta și cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale interesate, în sensul art. 2 din Legea nr. 86/2014 privind evaluare impactului asupra mediului.

(4) La evaluarea caracterului semnificativ a daunei aduse mediului și la stabilirea măsurilor de reparare Agenția de Mediu consultă pe lângă autoritățile prevăzute la alin. (3), după caz, și Ministerul Mediului.

(5) Autoritățile și instituțiile consultate au următoarele obligații:

a) să analizeze informațiile sau documentele transmise de către Agenția de Mediu;

b) să transmită opinia Agenției de Mediu, în termen de 24 de ore, în cazul măsurilor de prevenire, și în termen de 5 zile, în cazul măsurilor de reparare, de la primirea informațiilor sau a documentelor prevăzute la lit. a).

Articolul 5. Atribuțiile autorităților competente și ale operatorului

(1) Pentru realizarea prevederilor de la art. 4 alin. (1) Inspectoratul pentru Protecția Mediului întreprinde următoarele acțiuni:

a) îndeplinește măsurile de reparare stabilite, direct sau prin încheierea de contracte cu persoane fizice sau juridice, în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice și Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale;

b) întreprinde măsuri de constatare a daunei asupra mediului sau a unei amenințări iminente cu o astfel de daună;

c) identifică operatorul responsabil de cauzarea daunei asupra mediului

d) efectuează evaluarea costurilor de prevenire și de reparare.

(2) Agenția de Mediu pentru realizarea prevederilor de la art. 4 alin. (2) întreprinde următoarele acțiuni:

a) stabilește și întreprinde măsuri de prevenire a daunei asupra mediului;

b) stabilește măsurile de reparare a daunei asupra mediului;

c) dispune luarea măsurilor de prevenire sau de reparare necesare pe proprietatea unei terțe părți;

d) efectuează evaluarea caracterului semnificativ al daunei;

e) solicită operatorului realizarea unei evaluări proprii și furnizarea oricăror informații și date necesare.

(3) Operatorul în termen de 3 zile transmite Agenției de Mediu rezultatele evaluărilor proprii, precum și datele și informațiile solicitate, potrivit alin. (2) lit. e).

(4) Terții au obligația de a permite realizarea măsurilor de prevenire sau de reparare pe proprietățile lor. Aceste măsuri nu trebuie să conducă la scăderea valorii proprietății.

Capitolul II

MĂSURILE DE PREVENIRE ȘI DE REPARARE

Secțiunea 1

Măsurile de prevenire

Articolul 6. Măsurile de prevenire întreprinse de operator

(1) În cazul apariției unei amenințări iminente de producere a unei daune mediului, operatorul este obligat să întreprindă măsuri de prevenire și, în termen de 2 ore de la apariția amenințării, să informeze Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

(2) Operatorul este obligat să prezinte autorităților următoarele informații:

a) datele de identificare ale operatorului;

b) momentul și locul apariției amenințării iminente;

c) elementele de mediu posibil a fi afectate;

d) măsurile demarate pentru prevenirea daunei;

e) alte informații considerate relevante de operator.

(3) Măsurile de prevenire trebuie să fie proporționale cu amenințarea iminentă și să conducă la evitarea producerii daunei, luând în considerare principiul precauției în luarea deciziilor.

(4) În termen de 1 oră de la finalizarea măsurilor de prevenire operatorul informează Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare și prin telefon despre măsurile întreprinse pentru prevenirea daunei și eficiența acestora.

(5) În cazul în care amenințarea iminentă persistă, operatorul informează Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului în termen de 6 ore de la momentul la care a constatat ineficiența măsurilor luate, despre:

- a) măsurile întreprinse pentru prevenirea daunei;
- b) evoluția situației în urma aplicării măsurilor de prevenire;
- c) alte măsuri suplimentare, care se iau pentru prevenirea înrăutățirii situației, după caz.

Articolul 7. Atribuțiile Agenției de Mediu la măsurile de prevenire

(1) Agenția de Mediu are următoarele atribuții la măsurile de prevenire:

- a) să solicite de la operator informații despre orice amenințare iminentă cu o daună adusă mediului sau despre orice caz suspect de amenințare iminentă;
- b) să solicite operatorului luarea măsurilor de prevenire necesare;
- c) să dea operatorului instrucțiuni privind măsurile de prevenire care trebuie luate;
- d) să întreprindă măsurile de prevenire necesare;
- e) să informeze Agenția Națională pentru Sănătate Publică în cazul constatării daunelor aduse mediului care afectează corpurile de apă ce servesc ca surse de alimentare cu apă potabilă a populației (prizele de apă potabilă) sau calitatea aerului atmosferic.

(2) Înainte de exercitarea atribuției prevăzute la alin. (1) lit. d), Agenția de Mediu solicită operatorului să ia măsurile de prevenire.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), Agenția de Mediu întreprinde măsuri de prevenire necesare în situația în care operatorul:

- a) nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) sau nu s-a conformat prevederilor alin. (1) lit. b) sau c);
- b) nu poate fi identificat;
- c) nu are obligația de a suporta costurile prevăzute la art. 19.

Secțiunea a 2-a Măsurile de reparare

Articolul 8. Obligațiile operatorului la măsurile de reparare

(1) În cazul producerii unei daune aduse mediului, operatorul informează, Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului în maxim 2 ore de la

producerea acesteia prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare și prin telefon despre:

- a) datele de identificare ale operatorului;
- b) momentul și locul producerii daunei aduse mediului;
- c) caracteristicile daunei aduse mediului;
- d) cauzele care au generat dauna;
- e) elementele de mediu afectate;
- f) măsurile demarate pentru prevenirea extinderii sau agravării daunei aduse mediului;
- g) alte informații considerate relevante de operator.

(2) Operatorul este obligat să:

a) acționeze imediat pentru a controla, izola, elimina sau, în caz contrar, pentru a gestiona poluanții respectivi și/sau orice alți factori contaminanți, în scopul limitării sau prevenirii extinderii daunei asupra mediului și a efectelor negative asupra sănătății umane sau agravării deteriorării serviciilor;

b) întreprindă măsurile de reparare necesare, conform art. 11-13.

(3) Măsurile de reparare prevăzute la alin. (2) lit. b) trebuie să fie proporționale cu dauna cauzată și să conducă la îndepărtarea efectelor daunei, luând în considerare principiul precauției în luarea deciziilor.

Articolul 9. Atribuțiile autorităților competente la măsurile de reparare

(1) Agenția de Mediu exercită următoarele atribuții la măsurile de reparare:

a) solicită de la operator informații suplimentare despre orice daună care s-a produs și despre măsurile luate conform prevederilor art. 8 alin. (1);

b) solicită operatorului să acționeze sau să îndrume operatorul să acționeze pentru a controla, a izola, a elimina imediat sau, pentru a gestiona poluanții respectivi și/sau alți factori contaminanți, în scopul limitării sau prevenirii extinderii daunei aduse mediului și a efectelor adverse asupra sănătății umane sau agravării deteriorării serviciilor;

c) solicită operatorului să ia măsurile de reparare necesare;

d) indică operatorului sau să îndrume operatorul să ia măsurile de reparare necesare a fi luate;

e) solicită Inspectoratului pentru Protecția Mediului să întreprindă măsurile de reparare necesare.

(2) Înainte de exercitarea atribuției prevăzute la alin. (1) lit. e), Agenția de Mediu solicită operatorului să întreprindă măsurile de reparare necesare.

(3) Inspectoratul pentru Protecția Mediului întreprinde măsurile de reparare necesare, în situația în care operatorul:

a) nu îndeplinește obligațiile prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2), sau nu s-a conformat prevederilor alin. (1) lit. b), c) și d);

b) nu poate fi identificat;

c) nu este obligat să suporte costurile conform prezentei legi.

Articolul 10. Tipuri de măsuri de reparare a daunei aduse componentelor de mediu

(1) Scopul reparării primare este de a readuce resursele naturale și/sau serviciile prejudiciate la starea inițială sau la o stare apropiată de aceasta.

(2) Repararea complementară are scopul de a furniza un nivel al resurselor naturale și/sau serviciilor inclusiv, după caz, într-un sit alternativ, similar cu cel care ar fi fost furnizat dacă situl prejudiciat ar fi revenit la starea sa inițială. În cazul în care este posibil și oportun, situl alternativ trebuie să fie legat geografic de situl prejudiciat, luând în considerare interesele populației afectate.

(3) Repararea compensatorie se realizează pentru a compensa pierderile interimare de resurse naturale și de servicii până la refacerea acestora. Compensarea constă în îmbunătățiri suplimentare aduse habitatelor naturale și speciilor protejate sau apelor, fie în situl prejudiciat, fie într-un alt sit alternativ.

Articolul 11. Identificarea măsurilor de reparare

(1) Operatorul identifică măsurile de reparare și le transmite Agenției de Mediu spre aprobare, în termen de 15 zile de la data producerii daunei, cu excepția cazului în care Inspectoratul pentru Protecția Mediului a luat măsurile reparatorii respective conform prevederilor art. 9 alin. (3).

(2) Agenția de Mediu decide măsurile de reparare care trebuie implementate. În luarea deciziei Agenția de Mediu se consultă cu operatorul implicat.

(3) La repararea primară se iau în considerare opțiunile de acțiune menite să readucă direct resursele naturale și serviciile la starea lor inițială în ritm accelerat, ori cele de recuperare pe cale naturală.

(4) La determinarea complexității măsurilor de reparare complementare și compensatorii se utilizează abordarea vizând o echivalentă „resursă la resursă” sau „serviciu la serviciu”. Prioritate au acțiunile care furnizează resurse naturale și/sau servicii de același tip, calitate și cantitate cu cele dăunate. Când acest lucru nu este posibil, se furnizează resurse naturale și/sau servicii alternative.

(5) În cazul în care nu se poate utiliza varianta de abordare „resursă la resursă” sau „serviciu la serviciu”, se folosesc tehnicile alternative de evaluare.

(6) Agenția de Mediu stabilește metoda care trebuie folosită pentru a determina amploarea măsurilor de reparare complementare și compensatorii necesare (evaluarea monetară).

(7) În cazul în care se poate face o evaluare a pierderilor de resurse și/sau de servicii, însă evaluarea înlocuirii resurselor naturale și/sau a serviciilor nu se poate realiza într-un timp util sau la un cost rezonabil, Agenția de Mediu alege măsurile de reparare al căror cost este echivalent cu valoarea monetară estimată a resurselor naturale și/sau a serviciilor pierdute.

(8) Măsurile de reparare complementare și compensatorii se stabilesc astfel încât să furnizeze resurse naturale și/sau servicii suplimentare ținând cont de perioada de timp necesară și de cerințele de planificare a măsurilor de reparare. Cu cât este mai lungă perioada de revenire la starea inițială, cu atât va fi mai mare

numărul măsurilor de reparare compensatorii care vor fi luate, toate celelalte rămânând egale.

Articolul 12. Aprobarea măsurilor de reparare

(1) În termen de 5 zile de la expirarea termenului prevăzut la art. 11 alin. (1) sau de la data luării la cunoștință, prin orice mijloace de informare, despre dauna adusă mediului, Agenția de Mediu transmite, în scris, opinia asupra acestor măsuri persoanelor prevăzute la art. 17 alin. (1) și celor pe al căror teren urmează a se realiza măsurile de reparare.

(2) Persoanele prevăzute la art. 17 alin. (1) pot transmite opiniile lor asupra măsurilor de reparare considerate necesare în termen de 15 zile de la transmiterea solicitării.

(3) Agenția de Mediu, la luarea deciziei, ia în considerare opiniile primite de la persoanele prevăzute la art. 17 alin. (1).

(4) Agenția de Mediu emite decizia privind măsurile reparatorii și/sau prioritizarea reparării daunelor aduse mediului, în termen de 5 zile de la primirea opiniilor prevăzute la alin. (2).

Articolul 13. Prioritizarea daunelor

(1) În situația în care s-au produs mai multe daune asupra mediului, iar Inspectoratul pentru Protecția Mediului nu poate asigura luarea, în același timp, a măsurilor de reparare, Agenția de Mediu decide care dintre daune trebuie reparată cu prioritate.

(2) În luarea deciziei Agenția de Mediu ia în considerare atât natura, dimensiunea și gravitatea diferitelor daune produse, cât și posibilitatea regenerării naturale, acordând atenție riscurilor pe care dauna le reprezintă pentru sănătatea umană.

Articolul 14. Repararea daunei aduse apelor sau speciilor ori habitatelor naturale protejate

(1) Repararea daunei aduse apelor sau speciilor ori habitatelor naturale protejate se realizează prin readucerea acestora la starea inițială, printr-o reparare primară, complementară și compensatorie.

(2) În cazul în care repararea primară nu conduce la readucerea mediului la starea inițială, se iau măsuri de reparare complementară.

(3) Pentru a compensa pierderile interimare suferite se recurge la repararea compensatorie.

(4) Repararea daunei aduse apelor, speciilor sau habitatelor naturale protejate implica, de asemenea, îndepărtarea oricărui risc semnificativ cu impact negativ asupra sănătății umane.

(5) Repararea daunei nu constă în compensarea financiară acordată populației.

Articolul 15. Opțiunile de reparare a daunei

(1) Opțiunile de reparare se evaluează folosind cele mai bune tehnologii disponibile, pe baza următoarelor criterii:

- a) efectul fiecărei opțiuni asupra sănătății și securității populației;
- b) costul punerii în aplicare a opțiunii;
- c) șansele de reușită a fiecărei opțiuni;
- d) măsura în care fiecare opțiune va preveni în viitor dauna și va evita dauna colaterală care s-ar putea produce ca rezultat al punerii în aplicare a acestei opțiuni;
- e) măsura în care fiecare opțiune are efecte favorabile asupra fiecărei componente a resursei naturale și/sau serviciului;
- f) măsura în care fiecare opțiune ține cont de aspectele sociale, economice, culturale și de alți factori relevanți specifici locului;
- g) termenul necesar pentru ca refacerea prejudiciului adus mediului să fie efectivă;
- h) măsura în care fiecare opțiune conduce la refacerea zonei prejudiciate;
- i) legătura geografică cu zona prejudiciată.

(2) La evaluarea diferitelor opțiuni de reparare identificate pot fi alese măsuri de reparare primare care nu restabilesc în întregime starea inițială a apelor sau a habitatelor naturale ori speciilor dăunate care au fost prejudiciate, sau măsuri care produc o refacere mai lentă.

(3) Măsura de reparare prevăzută la alin. (2) poate fi luată numai dacă resursele naturale și/sau serviciile existente ale sitului primar sunt compensate prin intensificarea acțiunilor complementare sau compensatorii în scopul furnizării unui nivel similar al resurselor și/sau serviciilor, așa cum existau. O astfel de situație este când resursele naturale și/sau serviciile echivalente pot fi furnizate altundeva la un cost mai mic.

(4) Măsurile de reparare suplimentare se stabilesc în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (4).

(5) Agenția de Mediu decide că nu este necesar a se lua măsuri suplimentare de reparare în cazul în care:

- a) măsurile de reparare deja luate garantează că nu mai există niciun risc semnificativ care să afecteze în mod negativ sănătatea umană, apele sau speciile și habitatele naturale protejate;
- b) costul măsurilor de reparare care trebuie luate pentru atingerea stării inițiale sau a unui nivel similar ar fi disproporționat în raport cu beneficiile de mediu așteptate.

Articolul 16. Repararea daunei aduse solului

(1) La repararea daunei aduse solului se iau măsuri necesare pentru a asigura eliminarea, controlul, izolarea sau diminuarea poluanților relevanți, astfel încât solul contaminat, ținând cont de utilizarea lui actuală sau viitoare, constatat la momentul prejudiciului, să nu mai prezinte vreun risc semnificativ cu impact negativ asupra sănătății umane.

(2) Prezența unor astfel de riscuri se evaluează prin proceduri de evaluare a riscului, având în vedere caracteristicile și destinația terenurilor, tipul și concentrația substanțelor, preparatelor, organismelor sau microorganismelor periculoase, gradul de risc pe care acestea îl reprezintă și posibilitatea de dispersie.

(3) Categoria de destinație a terenurilor se stabilește potrivit Codului funciar al Republicii Moldova nr. 22/2024 la data producerii daunei.

(4) În cazul în care se schimbă categoria de destinație a terenurilor, se iau toate măsurile necesare pentru a preveni orice efecte negative asupra sănătății umane.

(5) În cazul în care nu există reglementări privind folosința terenului sau alte reglementări relevante, categoria de destinație a zonei respective se determină în funcție de caracteristica suprafeței unde s-a produs dauna, luând în considerare dezvoltarea sa previzionată.

(6) Opțiunea de regenerare pe cale naturală, se aplică ca opțiune în care nu are loc nicio intervenție umană directă în procesul de regenerare.

Secțiunea a 3-a Dreptul la acțiune

Articolul 17. Înaintarea acțiunii

(1) Orice persoană fizică sau juridică care este afectată sau posibil a fi afectată de o daună adusă mediului sau care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, are dreptul:

a) să transmită Inspectoratului pentru Protecția Mediului orice observații referitoare la producerea unei daune aduse mediului sau a unei amenințări iminente cu o astfel de daună;

b) să solicite Agenției de Mediu, în scris sau prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare, să ia măsurile prevăzute de prezenta lege.

(2) Orice organizație neguvernamentală care promovează protecția mediului, considerându-se că aceasta este vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, se poate adresa Inspectoratului pentru Protecția Mediului și, respectiv, Agenției de Mediu, în sensul prevederilor alin. (1).

(3) Solicitarea prevăzută la alin. (1) lit. b) este însoțită de informațiile și datele relevante care susțin observațiile transmise în legătură cu respectiva daună adusă mediului.

(4) În situația în care solicitarea prevăzută la alin. (1) lit. b) și informațiile care o însoțesc arată că există o daună adusă mediului, Agenția de Mediu solicită, în scris, opinia operatorului care a cauzat dauna, în termen de 5 zile de la primirea acestei solicitări.

(5) Operatorul în termen de 5 zile de la primirea solicitării transmite în scris opinia sa Agenției de Mediu.

(6) În termen de 15 zile de la transmiterea solicitării către operator, Agenția de Mediu informează persoanele prevăzute la alin. (1) care au transmis observații despre decizia de a acționa sau refuză să acționeze.

(7) Decizia prevăzută la alin. (6) se motivează în fapt și în drept și conține informații asupra termenelor și procedurii de contencios administrativ prevăzute de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

(8) În cazul unei amenințări iminente cu o daună, Agenția de Mediu informează persoanele prevăzute la art. 17 alin. (1) care au transmis observații, numai după luarea măsurilor necesare conform prezentei legi.

Articolul 18. Contestarea actului administrativ

(1) Decizia Agenției de Mediu privind stabilirea măsurilor de prevenire sau de reparare este motivată în fapt și în drept și conține informații asupra termenelor și procedurii contenciosului administrativ prevăzute de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

(2) Decizia prevăzută la alin. (1) se comunică operatorului în termen de 24 de ore, atât pentru măsurile de prevenire, cât și pentru măsurile de reparare.

(3) Persoanele prevăzute la art. 17 alin. (1) și (2) se pot adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru a ataca, din punct de vedere procedural sau substanțial, actele, deciziile sau omisiunile autorităților competente prevăzute de prezenta lege.

(4) Soluționarea cererii se realizează conform prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Capitolul III

COSTURILE DE PREVENIRE ȘI REPARARE A DAUNEI ADUSE MEDIULUI

Articolul 19. Costurile măsurilor de prevenire și de reparare a daunei

(1) Operatorul suportă costurile măsurilor de prevenire și de reparare, inclusiv în situația în care aceste costuri au fost suportate de către Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

(2) Operatorul nu este obligat să suporte costul măsurilor de prevenire sau de reparare luate când poate dovedi că dauna adusă mediului sau amenințarea iminentă cu o asemenea daună:

a) a fost cauzat de o terță parte și s-a produs chiar dacă au fost luate măsurile de siguranță corespunzătoare;

b) s-a produs ca urmare a conformării cu o dispoziție sau instrucțiune obligatorie emisă de o autoritate publică, alta decât un ordin sau decizie eliberată ca urmare a unei emisii sau incident cauzat de activitățile operatorului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2) statul, prin intermediul Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru Protecția Mediului, ia măsurile pentru a permite operatorului să recupereze costurile suportate.

Articolul 20. Recuperarea costurilor și excepția de recuperare

(1) Cu excepția situațiilor prevăzute la art. 19 alin. (2) și (3), Agenția de Mediu recuperează costurile acțiunilor de prevenire și de reparare realizate

conform prezentei legi de la operatorul care a cauzat dauna sau amenințarea iminentă cu daună.

(2) Prin excepție de la prevederile art. 19 alin. (1), operatorul nu suportă costul acțiunilor de reparare luate, dacă dovedește că nu a acționat cu intenție sau din culpă și că dauna adusă mediului a fost provocată de:

a) o emisie de poluanți sau un eveniment autorizat în mod special și în deplină concordanță cu condițiile prevăzute de actul de reglementare eliberat conform normelor care implementează măsurile prevăzute în anexa nr. 2;

b) o emisie de poluanți, o activitate sau orice modalitate de utilizare a unui produs în decursul unei activități, pentru care operatorul demonstrează că nu era posibil, conform stadiului cunoștințelor tehnice și științifice existente la data când emisia a fost eliberată sau când a avut loc activitatea, să producă o daună asupra mediului.

Articolul 21. Termenul de prescripție

(1) Agenția de Mediu are dreptul să inițieze împotriva operatorului sau, după caz, împotriva terței persoane care a cauzat dauna sau amenințarea iminentă cu dauna, proceduri de recuperare a costurilor măsurilor de prevenire sau de reparare adoptate conform prezentei legi.

(2) Dreptul Agenției de Mediu de a acționa împotriva operatorului pentru recuperarea costurilor se prescrie în termen de 10 ani de la data când acele măsuri au fost realizate sau de la data când operatorul responsabil sau terța persoană a fost identificată.

Capitolul IV INSTRUMENTE FINANCIARE ȘI COOPERARE

Articolul 22. Alocarea surselor financiare și garanția financiară

(1) Formele de garanție financiară și măsurile pentru dezvoltarea ofertei de instrumente financiare privind răspunderea în domeniul mediului care să permită operatorilor utilizarea acestora în scopul garantării obligațiilor ce le revin conform prezentei legi, se stabilesc prin hotărâre de Guvern.

(2) La definirea formelor de garanție financiară prevăzute la alin. (1) se iau în considerare următoarele:

a) stabilirea garanției se face în funcție de gradul de pericolozitate al activității profesionale desfășurate sau propuse a fi desfășurate;

b) gradul de pericolozitate al activității profesionale se stabilește în funcție de potențialele daune pe care le poate cauza mediului;

c) potențialele daune se determină pe baza evaluărilor impactului asupra mediului și/sau a evaluărilor de risc ecologic prezentate de operatori.

Articolul 23. Cooperarea transfrontalieră

(1) În situația în care dauna adusă mediului afectează sau este posibil să afecteze alte state, Agenția de Mediu, prin intermediul Ministerului Mediului, cooperează cu autoritățile competente pentru protecția mediului din statele afectate sau potențial afectate, inclusiv printr-un schimb de informații, în scopul luării măsurilor de prevenire și, după caz, a măsurilor de reparare a unei astfel de daune.

(2) Cooperarea dintre autoritățile competente pentru protecția mediului din țară și cele ale statelor afectate sau potențial afectate se realizează inclusiv în baza tratatelor bilaterale încheiate în domeniul protecției mediului.

Articolul 24. Informarea statului afectat

(1) În situația în care dauna adusă mediului s-a produs pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția de Mediu, prin intermediul Ministerului Mediului, furnizează informații prin canalele diplomatice, în termen de 24 de ore de la luarea la cunoștință despre daune aduse mediului, autorităților competente pentru protecția mediului din statele potențial afectate.

(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) se referă la:

- a) momentul și locul producerii daunei aduse mediului;
- b) caracteristicile daunei aduse mediului;
- c) elementele de mediu afectate;
- d) măsurile luate pentru prevenirea extinderii sau agravării daunei aduse mediului;
- e) alte informații considerate relevante.

Articolul 25. Dauna produsă în context transfrontalier

(1) În cazul în care Inspectoratul pentru Protecția Mediului constată o daună a cărei origine nu este pe teritoriul Republicii Moldova, informează Ministerul Mediului despre dauna adusă mediului.

(2) Ministerul Mediului transmite informația menționată la alin. (1) autorității competente a părții afectate sau posibil afectate prin intermediul canalelor diplomatice.

(3) Ministerul Mediului poate face:

- a) recomandări privind adoptarea măsurilor de prevenire sau de reparare;
- b) demersurile necesare pentru recuperarea costurilor suportate în legătură cu adoptarea măsurilor de prevenire sau de reparare.

**Capitolul V
RĂSPUNDEREA****Articolul 26. Răspunderea operatorului**

(1) Măsurile luate de Agenția de Mediu conform art. 7 și 9 nu afectează răspunderea operatorilor responsabili conform prevederilor prezentei legi.

(2) În cazul în care dauna adusă mediului sau amenințarea iminentă cu o astfel de daună a fost cauzată de mai mulți operatori, aceștia sunt obligați să suporte în mod solidar costurile măsurilor de prevenire sau de reparare.

(3) Efectele solidarității pasive, inclusiv alocarea costurilor între codebitori se realizează conform prevederilor legale, luându-se în considerare dispozițiile referitoare la divizarea răspunderii între producătorul și utilizatorul unui produs.

(4) În cazul în care operatorul care a produs o daună mediului sau o amenințare iminentă cu o astfel de daună face parte dintr-un consorțiu sau o companie multinațională, el răspunde în mod solidar și indivizibil cu respectivul consorțiu sau respectiva companie.

(5) Este interzisă recuperarea dublă a costurilor în situația acțiunii concurente a autorităților competente și a persoanei a cărei proprietate a fost afectată de dauna adusă mediului.

Capitolul VI DISPOZIȚII FINALE

Articolul 27. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 24 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 24 de luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu aceasta;

b) va elabora și va aproba Metodologia de calculare a daunelor aduse mediului;

c) va elabora și va aproba Regulamentul privind stabilirea și aplicarea formelor de garanție financiară în cazul daunelor de mediu.

(3) Agenția de Mediu va elabora și va prezenta Ministerului Mediului până la 31 ianuarie raportul privind implementarea prezentei legi, care va cuprinde informațiile și datele prevăzute în anexa nr. 3.

Criteriile pentru stabilirea caracterului semnificativ al efectelor unei daune aduse speciilor protejate și habitatelor naturale

Caracterul semnificativ al oricărei daune care are efecte negative asupra atingerii sau a menținerii stării favorabile de conservare a habitatelor sau a speciilor trebuie evaluat în raport cu stadiul conservării la momentul producerii daunei, cu serviciile furnizate de atractivitatea și utilitatea pe care ele o oferă, și capacitatea lor de regenerare naturală.

Schimbările semnificative negative ale stării inițiale se determină cu ajutorul datelor măsurabile, ca de exemplu:

- 1) numărul de indivizi, densitatea lor sau suprafața pe care o ocupă;
- 2) rolul specific al indivizilor sau al suprafeței prejudiciate în legătură cu conservarea speciilor sau a habitatelor, raritatea speciilor sau habitatului evaluată la nivel local, regional și național, inclusiv la nivel comunitar;
- 3) capacitatea de răspândire a speciilor, conform dinamicii specifice acelor specii sau acelei populații, viabilitatea lor sau capacitatea de regenerare naturală a habitatului în funcție de dinamica specifică a speciilor caracteristice sau populațiilor lor;
- 4) capacitatea speciilor sau a habitatelor de a se reface, într-un timp scurt după producerea daunei, fără nicio intervenție cu excepția unor măsuri de protecție crescută, la o stare care tinde, exclusiv datorită dinamicii speciilor sau habitatului, să fie considerată echivalentă sau superioară stării inițiale.

Dauna care are un efect dovedit asupra sănătății umane trebuie considerat ca fiind daună semnificativă.

Nu se consideră ca daună semnificativă următoarele:

- a) variațiile negative care sunt mai mici decât fluctuațiile naturale considerate normale în cazul speciilor sau habitatului respectiv;
- b) variațiile negative datorate unor cauze naturale sau rezultate dintr-o intervenție legată de managementul normal al siturilor, astfel cum sunt specificate în bazele de date ale habitatelor, în documentele specifice sau așa cum au fost realizate anterior de către proprietari sau operatori;
- c) dauna adusă speciilor sau habitatelor pentru care s-a stabilit că se vor reface, într-o perioadă scurtă de timp și fără intervenție, fie la starea inițială, fie la o stare care tinde, exclusiv datorită dinamicii speciilor sau habitatului, să fie considerată echivalentă sau superioară stării inițiale.

Activitățile pentru care răspunderea de mediu este obligatorie

1. Exploatarea instalațiilor care fac obiectul procedurii de autorizare integrată de mediu și autorizare de mediu conform prevederilor Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale. Aceasta înseamnă activitățile prevăzute în anexa nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 227/2022, cu excepția instalațiilor sau a părților instalațiilor utilizate pentru cercetare, dezvoltare și testare de produse și procese noi.

2. Activitățile de gestionare a deșeurilor, inclusiv colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor și a deșeurilor periculoase, precum și inspecția și controlul acestor operațiuni și monitorizarea postînchidere a depozitelor de deșeuri, care fac obiectul autorizării sau înregistrării, potrivit prevederilor Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Activitățile de gestionare a deșeurilor presupun operarea depozitelor de deșeuri conform Regulamentului privind depozitarea deșeurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 939/2023, precum și operarea instalațiilor de incinerare conform Regulamentului privind incinerarea și co-incinerarea deșeurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 205/2023.

3. Toate evacuările în apele interioare de suprafață care necesită o autorizare conform Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013.

4. Evacuarea sau emisia unor poluanți în apele de suprafață sau subterane, care necesită un aviz, o autorizație sau o înregistrare, conform Legii apelor nr. 272/2011.

5. Captările de apă și acumulările de apă de suprafață care fac obiectul unei autorizări conform Legii apelor nr. 272/2011.

6. Fabricarea, utilizarea, depozitarea, prelucrarea, umplerea, eliberarea în mediu și transportul la fața locului:

a) substanțelor și preparatelor periculoase, astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice;

b) produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, astfel cum sunt prevăzute de Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;

c) produselor biocide, astfel cum este prevăzut în Regulamentul sanitar privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 344/2020.

7. Transporturile rutiere de mărfuri periculoase, conform Regulamentului privind transportul interior de mărfuri periculoase, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2016.

8. Orice utilizare în condiții de izolare, inclusiv transportul microorganismelor modificate genetic conform prevederilor legislației în domeniu privind utilizarea în condiții de izolare a organismelor modificate genetic.

9. Orice introducere deliberată în mediu, orice transport sau orice introducere pe piață a organismelor modificate genetic, conform legislației în domeniu privind introducerea deliberată în mediu și pe piață a organismelor modificate genetic.

10. Transferurile de deșeuri, potrivit Regulamentului privind transferurile de deșeuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 411/2022.

11. Gestionarea deșeurilor extractive în conformitate cu prevederile Codului subsolului nr. 3/2009.

Informații și date pentru raportare

Raportul prevăzut la art. 27 alin. (3) include o listă a cazurilor de daune aduse mediului și a cazurilor de răspundere conform prezentei legi.

Raportul va conține următoarele informații și date relevante pentru fiecare caz în parte:

1. Tipul de daune aduse mediului, data la care acesta s-a produs sau a fost identificată și data la care au fost inițiate procedurile prevăzute de prezenta lege.

2. Genul de activitate potrivit actului permisiv și valabilitatea acestuia.

3. Inițierea, după caz, a procedurii de contencios administrativ fie de către părțile responsabile, fie de către persoanele care au calitate procesuală activă conform prevederilor prezentei legi. Se va specifica categoria reclamanților și rezultatele procedurii.

4. Rezultatele procesului de reparare.

5. Data încheierii procedurii de contencios administrativ prevăzută la art. 18 alin. (1), (3) și (4) și a procedurii de recuperare a costurilor prevăzută la art. 21.

Ministerul Mediului poate solicita Agenției de Mediu includerea în raportul prevăzut la art. 27 a oricăror alte informații și date pe care le consideră utile pentru a permite evaluarea corectă a aplicării prezentei legi, de exemplu:

a) costurile suportate pentru realizarea măsurilor de prevenire și de reparare, conform prezentei legi:

(i) plătite direct de către părțile responsabile, în cazul în care aceste informații sunt disponibile;

(ii) recuperate de la părțile responsabile;

(iii) nerecuperate de la părțile responsabile, cu indicarea motivelor pentru care aceste costuri nu au fost recuperate;

b) rezultatele acțiunilor de promovare și de punere în aplicare a instrumentelor financiare utilizate în conformitate cu prezenta lege;

c) o evaluare a costurilor administrative anuale suplimentare suportate de autoritățile publice pentru crearea și punerea în funcțiune a structurilor administrative necesare pentru implementarea și controlul aplicării prezentei legi.

Convenții internaționale menționate la art. 3 alin. (4) lit. b)

a) Convenția internațională din 27 noiembrie 1992 privind răspunderea civilă pentru daune cauzate de poluarea cu hidrocarburi;

(b) Convenția internațională din 27 noiembrie 1992 privind înființarea unui fond internațional pentru acordarea de despăgubiri pentru daunele cauzate de poluarea cu hidrocarburi;

(c) Convenția internațională din 23 martie 2001 privind răspunderea civilă pentru daunele cauzate de poluarea cu hidrocarburi utilizate pentru propulsia navei;

(d) Convenția internațională din 3 mai 1996 privind răspunderea și acordarea de despăgubiri pentru daunele legate de transportul pe mare al substanțelor periculoase și nocive;

(e) Convenția din 10 octombrie 1989 privind răspunderea civilă pentru daunele cauzate în timpul transportului rutier, feroviar și pe cale de navigație interioară a mărfurilor periculoase.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea
daunelor aduse mediului
(număr unic 684/MM/2024)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului a fost elaborat de către Ministerul Mediului, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția politici de prevenire a poluării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul legal pentru elaborarea proiectului privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului reiese din următoarele documente:

- Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024-2027 (HG nr. 829/2023) - Capitolul 27 „Mediul și schimbări climatice”, acțiunea nr. 12. *Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător*;
- Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024 (HG nr. 887/2023) – Capitolul Mediu, acțiunea nr. 396. *Modificarea Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător (UE)*, în vederea dezvoltării cadrului normativ cu privire la răspunderea de mediu, întreprinderea măsurilor prealabile și înăsprirea sancțiunilor pentru neconformitățile de mediu;
- Tratatul de constituire a Comunității Energetice, art. 6, anexa II și Decizia 2016/14/MC-EnC din 1 ianuarie 2021 a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, privind transpunerea în legislația națională de către Părțile contractante a Tratatului a Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului;
- Decizia 2023/09/MC-EnC a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice privind nerespectarea de către Republica Moldova a Tratatului Comunității Energetice (Cazul ECS-12/23) ([link](#));
- Strategia de mediu pentru anii 2024-2030 (HG nr. 409/2024) - Direcția prioritară nr. 8.1.: Impulsionarea tranziției spre o economie verde (Contribuie la realizarea Obiectivelor specifice SND 10.3. Asigurarea unui consum responsabil al resurselor naturale; 10.4. Tranziția activă spre economia verde și circulară);

Menționăm, că reieșind din planificarea activităților privind elaborarea și promovarea actelor normative de către Ministerul Mediului, în a. 2023 a fost elaborată Analiza Impactului de Reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, care presupunea operarea unor modificări ce țin de ”răspunderea de mediu”, fiind susținut condiționat de către membrii GL AIR la data de 24.10.2023.

Urmare a ședinței cu Secretariatul Comunității Energetice din 14.11.2023 pe cazul ECS 12/23 deschis pe Republica Moldova pentru netranspunerea Directivei 2004/35/CE, s-a luat decizia de a transpune Directiva 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului *printr-un act normativ individual, care să asigure o reglementare unitară și distinctă a daunei aduse mediului.*

Luând în considerație importanța realizării angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice și realizării „Cererii Motivate” aferente cazului „ECS-12/23” privind nerespectarea obligației de armonizare a cadrului normativ național cu prevederile Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, aprobarea proiectului de lege este prioritară.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Protecția mediului înconjurător constituie o prioritate națională, care vizează în mod direct nu doar condițiile de viață și sănătate a populației, dar și realizarea efectivă a intereselor economice și social-umane, or în perspectiva ulterioară anume statului îi va reveni misiunea dificilă de reparare a daunei aduse mediului.

Răspunderea de mediu vizează daunele aduse mediului înconjurător și riscul unor daune rezultate din activitățile economice odată ce se poate stabili o legătură cauzală între daune și activitatea respectivă.

Transpunerea Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului în legislația națională reprezintă un pas important în protecția mediului prin tragerea la răspundere a părților responsabile pentru daunele provocate mediului și poate oferi un cadru cuprinzător care stabilește în mod clar obligațiile poluatorilor de a finanța refacerea și remedierea daunelor aduse mediului pe care le-au cauzat. Astfel, se va crea un sistem mai echitabil în care povara finanțării/recuperării mediului este plasată mai degrabă asupra entităților responsabile decât asupra instituțiilor statului.

Cadrul normativ existent, și anume, Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător recunoaște responsabilitatea tuturor persoanelor fizice și juridice pentru daunele aduse mediului, dar lipsesc detalii specifice cu privire la implicațiile financiare (mecanismul de aplicare) și materiale (reconstrucția ecologică).

Un cadrul normativ învechit, incomplet și cu metodologii de calcul a prejudiciului depășite în raport cu daune/preț aduse mediului și prejudiciul calculat insuficient (mic) pentru persoana care se face vinovată, duce inevitabil la un dezechilibru ecologic. Mărimea acestor plăți este nesemnificativă și nu este calculată potrivit costului real de recuperare a daunei aduse mediului în procesul de poluare și restabilire ecologică. Rolul actualului sistem de plăți și taxe pentru mediu este unul foarte mic și nu acoperă necesitățile și provocările din domeniul finanțării activităților de mediu.

Astfel, în pofida existenței în legislația Republicii Moldova a prevederilor privind principiul „poluatorul plătește”, acesta nu este reglementat într-un act separat, respectiv aplicarea prevederilor incomplete și/sau nestimulatorii nu aduc rezultate pe plan de prevenire și protecție a mediului, cu atât mai mult asupra atragerii la răspunderea de mediu a persoanelor fizice/juridice care se fac vinovate de dauna adusă mediului și implicarea directă a acestora în restabilirea ecologică.

Lipsa unui cadru normativ în domeniul răspunderii de mediu, poate avea consecințe negative, prin faptul că nu există reglementări prin care operatorii să fie obligați să adopte măsuri și să pună în aplicare practici pentru a minimiza riscul unei daune sau să ia măsurile de reparare necesare în cazul producerii unei daune.

Potrivit Directivei „regenerare”, inclusiv „regenerare naturală”, înseamnă în cazul apelor, speciilor și habitatelor naturale protejate, revenirea la starea inițială a resurselor naturale prejudiciate sau a serviciilor deteriorate și, în cazul daunelor aduse solurilor, eliminarea oricărui risc grav cu efect negativ asupra sănătății umane.

Această norma poate fi aplicată față de poluator doar în cazul demonstrării legăturii de cauzalitate dintre acesta și impactul real asupra mediului (daunele aduse mediului).

În aceste condiții, agenții economici/operatorii, care sunt potențiali generatori de poluare, cu efecte semnificative asupra mediului, nu sunt stimulați și nici responsabilizați să diminueze impactul negativ asupra mediului. Lipsa acestor stimulente va reduce în continuare eficiența mecanismului de prevenire a poluării și acesta nu va avea efect pozitiv asupra protecției mediului.

Din cauza comportamentului iresponsabil al oamenilor și entităților economice/operatorii care poluează conștient mediul, folosesc irațional resursele naturale, profitând de lacunele din legislație, inclusiv de faptul că sancțiunile sunt foarte blânde și nu creează stimulente pentru

poluatori de a întreprinde acțiuni de reducere a poluării, preferând să achite taxe/amenzi care sunt mult mai mici decât eventualele cheltuieli pentru măsurile de reducere a poluării, în ultimii ani poluarea mediului a atins proporții îngrijorătoare în Republica Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului reies din prevederile Directivei 2004/35/CE.

Obiectivul proiectului de act normativ este instituirea unui cadru juridic de reglementare a răspunderii de mediu, bazată pe principiul „poluatorul plătește” în scopul prevenirii și reparării daunelor aduse mediului.

Conform acestui principiu, un operator a cărui activitate a cauzat o daună mediului sau o amenințare iminentă, trebuie să răspundă din punct de vedere financiar. În consecință, operatorii trebuie să adopte măsuri și să pună în aplicare practici pentru a minimiza riscurile de daune asupra mediului, astfel încât expunerea lor la răspunderea financiară să fie redusă.

Nu toate formele de daune aduse mediului pot fi remediate prin mijloacele mecanismului răspunderii de mediu. Pentru ca acest mecanism să fie eficient, este necesară îndeplinirea mai multor condiții, și anume:

- a) poluatorul să fie identificat,
- b) prejudiciul trebuie să fie real și cuantificabil,
- c) să existe o legătură de cauzalitate între prejudiciu și poluatorul identificat.

Ca atare, răspunderea de mediu nu este un instrument corespunzător în cazul poluării extinse cu caracter difuz, acolo unde nu este posibil de stabilit legătura de cauzalitate între acțiunile sau lipsa acțiunilor unor persoane fizice sau juridice și efectele negative produse asupra mediului.

Prevenirea și repararea daunelor aduse mediului reprezintă o obligație care contribuie direct la îndeplinirea obiectivelor politicii de mediu. În acest sens, autoritățile publice trebuie să asigure implementarea corespunzătoare a prevederilor acestui act normativ.

În concepția acestui instrument juridic, dauna adusă mediului înseamnă:

- a) prejudiciul adus speciilor și habitatelor naturale protejate;
- b) prejudiciul adus apei (din punct de vedere ecologic, chimic, cantitativ);
- c) prejudiciul adus solului.

Proiectul de act normativ statuează ca regulă generală regimul răspunderii obiective (independente de culpă) pentru daunele cauzate mediului de anumite activități, enumerate în anexa nr. 2. Așadar, aceste activități sunt considerate că prezintă un risc pentru mediu și sănătatea oamenilor.

Prin derogare de la regula generală, proiectul prevede că pentru celelalte activități care nu sunt incluse în anexa nr. 2 și care produc daune speciilor și habitatelor naturale protejate, se aplică regimul răspunderii subiective, bazate pe vinovăția poluatorului.

Precizăm că nu toate situațiile în care se produce un prejudiciu asupra mediului se declanșează regimul răspunderii de mediu. Pe cale de consecință, există cazuri care exced domeniului de aplicare stabilit de proiectul legii și anume, când daunele aduse mediului sau amenințarea iminentă cu o daună este cauzat de:

- a) un conflict armat, ostilități, război civil;
- b) un fenomen natural cu caracter excepțional, inevitabil și irezistibil;
- c) activitățile al căror scop principal îl reprezintă apărarea națională sau securitatea internațională;
- d) daunelor aduse mediului sau vreunei amenințări iminente de producere a unei asemenea daune determinate de un incident pentru care răspunderea sau despăgubirile cad sub incidența domeniului de aplicare a uneia dintre convențiile internaționale prevăzute în anexa nr. 4, inclusiv orice modificare viitoare a acestor convenții, la care Republica Moldova este parte;

De menționat că proiectul legii conține prevederi privind aplicarea sa în timp.

Astfel, nu cad sub incidența legii:

a) daunei cauzate de o emisie, eveniment sau incident care a avut loc înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi;

b) daună produsă în urma unei emisii, a unui eveniment sau a unui incident, de la producerea căruia au trecut mai mult de 30 de ani. Menționăm, că actul normativ nu aduce atingere dreptului la compensații pentru prejudiciul cauzat integrității corporale sau proprietății ori pierderilor economice stabilit de alte instrumente interne și internaționale care reglementează răspunderea civilă.

Aplicarea principiului „poluatorul plătește” reiese din faptul că persoanele fizice sau juridice care au produs dauna sau amenințarea iminentă cu o daună de mediu au obligația de a lua măsurile necesare pentru a repara dauna produsă sau, respectiv, măsurile de prevenire a producerii daunei. Numai în cazul în care persoana fizică sau juridică nu poate fi identificată, nu-și îndeplinește obligațiile de prevenire sau reparare a daunei sau este exceptată de la răspundere, autoritatea competentă poate lua măsurile de reparare sau de prevenire necesare.

Un alt aspect important îl constituie statuarea dreptului la acțiune în patrimoniul anumitor persoane fizice sau juridice. În acest sens, persoanele fizice sau juridice care sunt afectate sau pot fi afectate de o daună adusă mediului au un interes legitim în luarea deciziei privind o astfel de daună sau se consideră vătămate într-un drept, pot informa autoritățile competente asupra existenței unei daune sau a unei amenințări iminente cu o daună și pot solicita acestei autorități să ia măsurile necesare.

Conform proiectului de act normativ autoritățile competente sunt:

- Inspectoratul pentru Protecția Mediului - pentru constatarea daunei aduse mediului, a unei amenințări iminente cu o astfel de daună, precum și pentru identificarea operatorului responsabil de cauzarea acestei daune, și

- Agenția de Mediu - pentru stabilirea și luarea măsurilor de prevenire și reparare, precum și pentru evaluarea caracterului semnificativ a daunei aduse mediului.

Autoritățile competente au obligația de a informa persoana în cauză asupra deciziei lor de a acționa sau de a refuza să acționeze, precum și a motivelor care au stat la baza acestei decizii. În cazul în care persoana respectivă nu este mulțumită de decizia autorității, pot contesta actul administrativ potrivit prevederilor Codului administrativ nr. 116/2018.

În cazul unei amenințări iminente cu o daună adusă mediului, operatorul este obligat să întreprindă măsuri de prevenire și să informeze Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Având în vedere problemele care au stat la baza elaborării proiectului actului normativ, nu există opțiuni alternative de intervenție, alegerea putând fi doar între soluția de a modifica cadrul normativ existent aferent în domeniul răspunderii de mediu și în aceea de a nu se interveni.

În cazul în care nu se va ajusta cadrul normativ existent, la necesitățile actuale conform Directivei privind răspunderea de mediu și a noului mecanism de atragere la răspundere a poluatorului (reconstrucția mediului), atunci nu vom avea progrese în domeniul protecției mediului, iar calitatea mediului pe componente va degrada și pierderile din ecosistem vor fi în creștere.

În lipsa actului normativ care stabilește concret măsurile de prevenire și reparare a daunei aduse mediului în conformitate cu principiul poluatorul plătește, Republica Moldova nu va putea asigura acoperirea daunelor aduse mediului, repararea daunei cauzate mediului prin măsurile de prevenire a acestora conform proiectului vizat.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului nu au impact asupra sectorului public și nu generează impacturi structurale și instituționale asupra sistemului administrației publice, precum și nu solicită întreprinderea a careva acțiuni de reformă structurală sau instituțională.

Prin HG nr. 548/2018 a fost creat Inspectoratul pentru Protecția Mediului care este responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, exercitarea controlului și supravegherii de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniile de competență, pentru a asigura un nivel înalt de supraveghere și protecție mediului, a intereselor publice, siguranța ecologică a statului și altor valori ocrotite de legislație, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 549/2018 a fost instituită Agenția de Mediu care este responsabilă de coordonarea procedurilor de prevenire și protecție pe diferite componente de mediu.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului de lege va necesita alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

Astfel, pot fi necesare surse financiare pentru acoperirea costurilor măsurilor de reparare, care se alocă autorităților competente prin hotărâre de Guvern, din fondul de intervenție pentru finanțarea acțiunilor de situații excepționale, în vederea înlăturării efectelor produse de dauna adusă mediului.

Aceste costuri ar putea fi suportate, în cazul când operatorul care a cauzat dauna nu poate fi identificat, sau nu a întreprins măsurile de prevenire, iar îndeplinirea măsurilor de reparare stabilite se realizează de către autoritățile competente (Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Agenția de Mediu).

Aceste costuri pot include: costurile pentru investigarea daunei cauzate mediului; evaluarea daunei și a măsurilor de reparare; încheierea contractelor cu persoane fizice sau juridice pentru îndeplinirea măsurilor de reparare; cooperarea cu alte instituții; monitorizare și raportare; cooperare cu țările vecine pe situația de daună cauzată mediului.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Reieșind din faptul că repararea daunei aduse mediului prin reconstrucția ecologică, este rezultatul unei activități fie a persoanei fizice fie a persoanei juridice, proiectul de Lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului este unul cu impact asupra mediului de afaceri.

Ținem să menționăm, că potrivit proiectului de act normativ, poluatorul este atras la răspundere pentru dauna adusă mediului, doar urmare a demonstrării legăturii de cauzalitate dintre poluator și impactul real adus mediului, și doar în mărimea reală pentru reconstrucția ecologică de până la impact.

Proiectul de lege va conduce la îndeplinirea obiectivului dezvoltării durabile prin conștientizarea operatorilor asupra necesității luării măsurilor de protecție a mediului. În caz contrar, aceștia vor suporta costurile măsurilor de prevenire sau de reparare în funcție de cât va fi calculat prejudiciul adus mediului.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Impactul social:

Măsurile stabilite în proiectul actului normativ vor contribui la:

- minimizarea impactului negativ asupra sănătății umane (pe măsură ce expunerea la poluare se reduce și, ca urmare, numărul de boli respiratorii și de decese premature scade);
- creșterea gradului de conștientizare a activităților economice față de mediu;
- reducerea efortului și a costurilor privind prevenirea și protecția mediului înconjurător;

- reducerea efortului și a costurilor privind restabilirea ecologică urmare unui prejudiciu cauzat mediului.

Beneficiile asupra sănătății datorate acțiunilor voluntare de reducere a riscului asupra mediului luate de către operatori și măsurilor de reparare, în contextul producerii daunei aduse solului și apelor. Beneficiile pentru societate directe - prin reducerea îmbolnăvirilor și a condițiilor nefavorabile de viață, și indirecte – prin reducerea stresului provocat de îngrijorările cu privire la condițiile de viață, ceea ce va avea un efect pozitiv asupra economiei.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de Lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului presupune următoarele beneficii pentru mediu:

- reducerea efectelor negative asupra mediului în ansamblu;
- atenuarea procesului schimbărilor climatice prin reducerea utilizării resurselor naturale, fapt ce va crește calitatea altor factori de mediu;
- minimizarea impactului unor activități cu efecte negative asupra mediului înconjurător și, prin urmare, vor fi reduse cheltuielile bugetului de stat pentru înlăturarea consecințelor, daunelor aduse mediului;
- minimizarea impactului asupra sănătății populației prin garantarea drepturilor omului la un mediu sănătos și echilibrat;
- reducerea pierderii ireversibile a biodiversității și habitatelor naturale;

Beneficii directe asupra mediului care rezultă atât din măsurile de prevenire și reparare întreprinse de către operatori, cât și măsurile care pot fi luate de către autoritatea competentă. Un mediu îmbunătățit poate avea efecte pozitive suplimentare într-o anumită zonă prin diminuarea contravențiilor și infracțiunilor din domeniul protecției mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Impactul intervenției statului:

- Promovarea unei politici orientate spre atingerea „obiectivului de reducere a poluării pentru un mediu fără substanțe toxice” stipulat în Pactul Verde European (European Green Deal);
- Consolidarea respectării și îmbunătățirea sinergiilor cu alte acorduri multilaterale de mediu;
- Respectarea prevederilor Convenției Espoo, Convenției de la Aarhus, Directivei răspunderii de mediu.

5. Compatibilitatea proiectului/actului normativ cu legislația UE

Proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, transpune Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea de mediu înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 143 din 30 aprilie 2004), așa cum a fost modificată prin Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006, (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 102 din 11 aprilie 2006); Directiva 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului, text cu relevanță SEE din 23 aprilie 2009, (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 140 din 5 iunie 2009); Directiva 2013/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului, text cu relevanță SEE din 12 iunie 2013, (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 178 din 28 iunie 2013); Regulamentul (UE) 2019/1010 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019.

În viitorul apropiat alte modificări la actul juridic UE nu se prevăd.

Proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (număr unic 684/MM/2024) a fost supus expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației, fiind emisă Declarația de compatibilitate prin scr. nr. 31/02-126-9191 din 14.08.2024.

În Declarația de compatibilitate, Centrul de armonizare a legislației a constatat, că din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, proiectul de act normativ se

circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate *Politicii în domeniul protecției mediului* (Capitolul 27).

Astfel, din perspectiva proiectului național, la nivelul legislației europene derivate, prezintă relevanță directă prevederile Directivei 2004/35/CE. Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului prevede norme în temeiul principiului „poluatorul plătește”. Acest lucru înseamnă că o companie care cauzează daune mediului înconjurător este răspunzătoare pentru acestea și trebuie să ia măsurile de reparare sau de prevenire necesare și să suporte toate costurile aferente.

Directiva definește daunele aduse mediului ca fiind: 1) daune cu efecte negative grave asupra stării ecologice (ecologice, chimice sau cantitative) a resurselor de apă, astfel cum sunt definite acestea de Directiva 2000/60/CE, Directiva-cadru privind apa a UE și Directiva 2008/56/CE, Directiva privind strategia pentru mediul marin; 2) daune aduse solului care creează un risc semnificativ pentru sănătatea umană; și 3) daune aduse speciilor protejate și habitatelor naturale cu efecte negative asupra stării de conservare, astfel cum este definită aceasta în Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice și Directiva 92/43/CEE, Directiva privind habitatele naturale.

Evaluarea gradului de transpunere a Directivei 2004/35/CE prin proiectul național, CAL menționează că, aceasta asigură transpunerea prevederilor actului UE.

De asemenea, CAL a expus unele *obiecții de compatibilitate cu Directiva 2004/35/CE, menționând, că proiectul național a asigurat transpunerea versiunii primare a actului UE, fără a lua în considerare modificările ulterioare operate la acesta prin Directiva 2006/21/CE, Directiva 2009/31/CE, Directiva 2013/30/UE și Regulamentul (UE) 2019/1010. Astfel, se impune reexaminarea art. 22, Anexei nr. 2 și 3 la proiectul Legii prin prisma prevederilor actualizate ale Directivei 2004/35/CE. Obiecția a fost luată în considerare la definitivarea proiectului.*

Referitor la *prevederile Directivei 2004/35/CE non aplicabile, dispozițiile art. 4 (3) și (4) nu pot fi implementate până la data aderării Republicii Moldova la UE, iar dispozițiile art. 18 - art. 21 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama Comisiei, sau per general nu se supun transpunerii.*

De asemenea, clauza de armonizare a proiectului de Lege a fost modificată și expusă în redacția propusă de CAL, iar Tabelul de concordanță, la compartimentul 6, a fost modificat conform versiunii consolidate a Directivei 2004/35/CE prin prisma observațiilor enunțate în Declarația de compatibilitate.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Obiectivul Directivei 2004/35/CE este de a stabili un cadru comun pentru prevenirea și repararea prejudiciului adus mediului la un cost rezonabil pentru societate, prin aplicarea principiului „poluatorul plătește”.

Directiva 2004/35/CE nu a constituit anterior obiect al transpunerii în legislația națională, prezentul proiect fiind exercițiul primar de transpunere a acesteia.

Prevederile Directivei 2004/35/CE au fost transpuse într-un act normativ similar de către Georgia prin Legea privind responsabilitatea de mediu și de către România prin Ordonanța de Urgență nr. 68 din 28 iunie 2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/83294>

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

În vederea implementării prezentei legi se va elabora cadrul normativ de punere în aplicare prin:

- a) elaborarea și aprobarea Metodologiei de calculare a daunei aduse mediului;

b) elaborarea și aprobarea Regulamentului privind stabilirea și aplicarea formelor de garanție financiară în cazul daunelor de mediu;

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, la data de 21 august 2023 pe pagina oficială a Ministerului Mediului și pe portalul guvernamental particip.gov.md, a fost plasat anunțul cu privire la inițierea elaborării Analizei Impactului de Reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător.

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-cu-privire-la-initierea-elaborarii-analizei-impactului-de-reglementare-air-la-proiectul-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-15151993-privind-protectia-mediului-inconjurator21082023-15092023/11006>

La data de 22.09.2023 pe pagina oficială a Ministerului Mediului și pe portalul guvernamental particip.gov.md, a fost plasat anunțul cu privire la inițierea consultărilor publice asupra Analizei Impactului de Reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător. https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/11190

Urmare a consultărilor publice, în baza obiecțiilor și propunerilor parvenite în adresa Ministerului Mediului, AIR-ul a fost ajustat, completat și expediat în adresa Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din cadrul Cancelariei de Stat, pentru a fi supus examinării și expertizării.

La data de 24.10.2023 în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, a fost examinată și susținută condiționat Analiza Impactului de Reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, la data de 13.06.2024 proiectul de lege a fost plasat pentru consultări publice pe pagina web a ministerului și portalul guvernamental particip.gov.md în conformitate cu prevederile legale. Informația poate fi accesată la următorul link:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12668

Nu au parvenit careva propuneri sau comentarii la proiectul legii.

La data de 07.06.2024 proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului a fost transmis spre consultare Secretariatului Comunității Energetice. Propunerilor și recomandărilor parvenite au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

Proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului a fost înaintat spre avizare autorităților și instituțiilor interesate la data de 05.08.2024. Termenul de examinare a proiectului de hotărâre prenotat a fost solicitat de 10 zile lucrătoare.

Proiectul legii a fost ajustat reieșind din propunerile și recomandările parvenite de la instituțiile și autoritățile interesate, iar tabelul de concordanță potrivit expertizei de compatibilitate.

Urmare a elaborării și definitivării sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, proiectul a fost remis pentru expertiza juridică și anticorupție. Totodată proiectul a fost remis autorităților avizatoare pentru informare și prezentarea avizului în cazul în care se insistă asupra menținerii anumitor obiecții expuse anterior.

În scopul respectării prevederilor pct. 239 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 311-313, art. 631), proiectul de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, în versiune definitivată după expertizare, a fost plasat pe site-ul web oficial al Ministerului Mediului și pe platforma particip.gov.md împreună cu nota de fundamentare

și sinteza actualizată, care reflectă inclusiv recomandările recepționate după publicarea anunțului privind inițierea elaborării proiectului și după consultarea publică a acestuia.

Informația poate fi accesată la următorul link:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13358

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege a fost supus expertizelor juridice și anticorupție.

La data de 04.09.2024 Centrul Național Anticorupție a emis raportul de expertiză anticorupție nr. ELO24/9966 la proiectul de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului.

Concluzia expertizei menționează că proiectul a fost elaborat de către Ministerul Mediului și are drept scop instituirea unui cadru juridic de reglementare a răspunderii de mediu, bazată pe principiul „poluatorul plătește” în scopul prevenirii și reparării daunelor aduse mediului. În acest sens, proiectul transpune prevederile Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului.

Prin proiect se propune aprobarea legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, fiind instituit un cadru normativ de reglementare a răspunderii de mediu, bazată pe principiul „poluatorul plătește” în scopul prevenirii și reparării daunelor aduse mediului. Proiectul stabilește procedurile și modalitățile de reglementare a răspunderii de mediu, având ca scop prevenirea și repararea daunei aduse mediului.

Proiectul promovează interesul public în ceea ce privește perfecționarea legislației referitoare la răspunderea de mediu și stabilirea unui nou mecanism pentru tragerea la răspundere a poluatorului (reconstrucția mediului), în vederea schimbării calității mediului pe componente și diminuării pierderilor din ecosistem.

La fel, proiectul a fost supus analizei impactului de reglementare în conformitate cu legislația. Autorul a prezentat în AIR beneficiile anticipate ale proiectului, estimarea consecințelor și evaluarea costurilor necesare pentru implementare, precum și impactul proiectului asupra sectorului privat.

Prin scr. nr. 04/2-8659 din data de 27.09.2024 Ministerul Justiției a emis expertiza asupra proiectului de lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului.

În expertiza juridică se menționează despre faptul că potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop crearea unui cadru juridic național privind răspunderea de mediu, aliniat la acquis-ul UE și angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere.

Temeiul legal pentru elaborarea proiectului de Lege privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului rezultă din următoarele documente:

- Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, Capitolul 27 „Mediul și schimbări climatice”, acțiunea nr. 12;
- Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023, Capitolul Mediu, acțiunea nr. 396;
- Tratatul de constituire a Comunității Energetice, art. 6, anexa II și Decizia 2016/14/MC-EnC din 1 ianuarie 2021 a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, privind transpunerea în legislația națională de către Părțile contractante a Tratatului a Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului;
- Decizia 2023/09/MC-EnC a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice privind nerespectarea de către Republica Moldova a Tratatului Comunității Energetice (Cazul ECS12/23);
- Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2024.

Luând în considerare importanța realizării angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice și realizării „Cererii Motivate” aferente cazului „ECS-

12/23” privind nerespectarea obligației de armonizare a cadrului normativ național cu prevederile Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului precum și Deciziei Secretariatului Comunității Energetice din 14.11.2023, aprobarea proiectului de lege este salutară.

Totodată, obiecțiile și propunerile Ministerului Justiției aferente rigorilor tehnicii normative cu referire la conținutul proiectului de lege au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

8. Modul de încorporarea actului în cadrul normativ existent

Proiectul Legii privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului nu implică modificarea sau abrogarea unor acte normative aferente, dar prevede elaborarea unor acte normative de punere în aplicare a proiectului de lege propus. Pentru implementarea acestui proiect de lege nu este necesară înființarea, reorganizarea sau desființarea unor instituții. Prin HG nr. 548/2018 a fost creat Inspectoratul pentru Protecția Mediului care este responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, exercitarea controlului și supravegherii de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniile de competență, pentru a asigura un nivel înalt de supraveghere și protecție mediului, a intereselor publice, siguranța ecologică a statului și altor valori ocrotite de legislație, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 549/2018 a fost instituită Agenția de Mediu care este responsabilă de coordonarea procedurilor de prevenire și protecție pe diferite componente de mediu.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Prin intervenția propusă, se va crea un cadru juridic național privind răspunderea de mediu, aliniat la acquis-ul comunitar și angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere.

Elaborarea proiectului de lege este determinată de necesitatea instituirii unui mecanism de răspundere pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului bazat pe principiul „poluatorul plătește”, crearea stimulentei pentru poluatori în scopul reducerii poluării, ajustarea actualului sistem de plăți și taxe pentru mediu în raport cu necesitățile și provocările actuale din domeniul protecției mediului și costul real recuperării prejudiciului cauzat mediului.

Potrivit Directivei 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător, transpusă prin proiectul de lege propus, în cazul în care activitățile operatorilor au cauzat daune mediului, aceștia vor fi obligați să remedieze mediul și să despăgubească publicul pentru resursele/serviciile naturale care s-au pierdut în perioada în care mediul a fost afectat.

Autoritățile administrative din subordinea Ministerului Mediului, responsabile de implementarea politicii de protecție a mediului au fost supuse reformei structurale și instituționale, fiind instituită, prin Hotărârea Guvernului nr. 549/2018, Agenția de Mediu, cu efectivul-limită în număr de 124 de unități, și prin Hotărârea Guvernului nr. 548/2018 Inspectoratul pentru Protecția Mediului, cu efectivul-limită în număr total de 273 de unități.

Totodată autoritățile competente în aplicarea prezentei legi va efectua monitorizarea implementării corecte și cu rezultate benefice a procesului de reconstrucție ecologică de către poluator.

Ministru

Digitally signed by Lazarencu Sergiu
Date: 2024.10.21 11:45:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Sergiu LAZARENCO